שער המצוות — יתרו

מצות כיבוד אב ואם ואח הגדול כתיב כבד את אביך ואת אמך ודרשו רז"ל לרבות אחיך הגדול בענין זה הינו צריכים להרחיב הדיבור מאד אבל ראיתי לקצר פה כי כבר ביארתי בארוכה בשער הפסוקים בפ' וירא בלידת יצחק בענין בנימין דכתיב ביה ויהי בצאת נפשה כי מתה כו' ע"ש כי שם נת' הדרוש הזה באורך וכאן נלך בקצרה הנה הבן הנמשך ע"י אביו הוא עלול ממנו ואביו הוא עילתו שהמציאו והעלול משועבד לעילתו הממציא אותו וכענין מ"ש רז"ל במס' בתרא בענין ה' גנות המסתפקות ממעין אחד שהתחתונה מסייעת עם כולם כו' לפי שהראשון אין לו צורך בצינור המים ההם רק שימשך עד מקומו ועד שם הוא מחויב בתיקון הצינור אבל לא משם ואילך וכעד"ז כל החמש חוץ מהאחרון שבהם שבכל מקום שיתקלקל הצינור מפסיד המים ההם וצריך לתקן מראשית הצינור עד מקומו וז"ס פוקד עון אבות על בנים וז"ס אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינ' גם ז"ס אבותינו חטאו ואינם ואנחנו עונותיהם סבלנו כי כשאבותיכם קלקלו צינור המים בהתחלתו צריכים בניהם לתקן כל הצינור ממקום אבותיהם ואילך אבל כשהבנים מקלקלים הצינור אין אבותיהם צריכים לתקן מקום בניהם כי כבר נמשך להם המים במקומם וז"ס מ"ש בישמעאל כי שמע אלהי"ם אל קול הנער באשר הוא שם ולא נענש בעון בניו שעתידין להמית שמנים אלף פרחי כהונ' בצמא כמרז"ל ויובן עם טעם הנז' והרי נת' טעם כבוד אב ואם כי אין שפע האדם נמשך לו מלמעל' אלא ע"פ דרכם ובאמצעות' כי הוא עלול מהם כנז' והנה טעם זה יספיק כאשר האבות והאמהות והבנים כולם נשמתם משורש אחד ואז הם למעלה והוא למטה מהם וצריך אליהם כדי שיתמשך שפעו וחיותו על ידם אבל כבר נודע כי רוב הבנים אינם משורש אחד כי זה מן החסד וזה מן הגבו' וכיוצא בזה ובפרט במגולגלים כי אין להם יחוס עם אבותיהם ברוב הפעמים ואין להם שום יחוס וקורבה עם נשמות אבותיהם או אמותיהם כלל ועיקר ואדרבא מצינו לפעמים רבות אדם נבזה ושפל עד קצה האחרון מוליד בן צדיק גמור וחכם גדול ונשמתו למעלה מנשמת אביו אלף מדרגות ואיך יהי' חייב בכבודו אבל סוד הענין הוא זה דע כי כל נשמה ונשמה היא נמשכת מן החסדים או מן הגבורות בדעת ז"א ויש לה שורשה בפ"ע והנה בעת שמזדווג האדם עם בת זוגו הם ממשיכים הנשמה הנז' ואז אביו נותן בה מבחינת החסדים אשר בו קצת חלק מהם ומתחבר עם הנשמה החדשה הזו ונעשה בחינת אביו כעין מלבוש אליה כדי להדריכה ולסייעה בעולם הזה לקיים המצוות ולעסוק בתורה כי הנה הולד נולד קטן ואיך ידע מעצמו ללכת בדרכי התור' והמצות אם לא על ידי חלק נשמת האב המסייעו ומיעצו ומדריכו ללכת בדרך זו ילך ואם הנשמה זו היא חדשה לא הורגלה בעולם הזה וצריכה סעד לתומכה ולהנהיגה ואם היא נשמה מגולגלת גם היא צריכה עזר לפי שעונותיהם הראשונים מעכבים על ידה מללכת בדרך טוב וכעד"ז אמו נותנת בנשמה זו חלק מבחי' הגבו' אשר בה ונעשי' לה כעין לבוש באופן כי כל מה שיעשה האדם בעולם הזה יש חלק לאביו ולאמו כי הם המסייעים אותו ומדריכים אותו בעולם הזה על ידי זה הלבוש שהלבישוהו כנז' ואפי' כל השפע שמשפיעין עליו מלמעלה אינו נמשך אלא ע"י הלבוש הזה והרי נת' ענין שותפות האב ואם בולד ובזה נת' כבוד אב ואם וזהו טעם והתקדשתם והיתם קדושים והחמירו

רז"ל שיקדש האדם עצמו בשעת תשמיש לפי שאם יקדש עצמו וימשיך לבנו לבוש עליון וקדוש אשר ע"י יזכה להרבות תורה ומצות ואע"פ שהנשמה של הבן מעולה מנשמת האב הנה היא צריכה אל לבוש אביו כנז' ולא עוד אלא שאם לא יקדש האב עצמו בעת תשמיש ימשיך לבנו לבוש אחד רע ויהיה אליו כדמיון יצר הרע ממש להחטיאו ובזה תבין גכ"ט למה מענישים האב בשביל בנו כיון שהיא מטה ממדרגתו אבל יובן עם זה כי הוא גורם להחטיא את בנו והבן זה מאד והרי ית' ענין כיבוד אב ואם.

ועתה נבאר ענין כיבוד אחיך הגדול כמ"ש רז"ל ובזה אני מסופק קצת כי יש לפני ב' דרכים ואיני זוכר איזה מהם יוכשר הזה או זה או שניהם כא' טובים ששמעתים ממורי זללה"ה וזה נלע"ד יותר באמיתות כי שניהם אמיתים וזה עניינם האחד הוא מובן מדרוש בנימין כנז"ל ושם נת' כי ההוא רוחא קדישא קדמאה דשבק בעל' גו איתתא הנה הוא נחלק ומתחל' לכל הבנים שיולדת כל א' וא' נוטל חלקו ממנו ובהשתלם חלקיו אינה יולדת עוד אמנם הבנים יורדים בסדר המדרגות כי הבן הבכור לוקח התמצית ושורש כל ההוא רוחא וכל השאר חלקים הנשארים שם הם כעין ענפים משועבדים אל הבן הבכור והבן השני לוקח לו התמצית ממה שנשאר ושאר החלקים ענפים טפלים אליו ועד"ז בכל שאר הבנים ונמצא כי האח הגדול כל אחיו משועבדים לו מן הטעם עצמו שנת' בענין אביו ואמו כי הבנים משועבדים אליהם אמנם כיבוד אביהם ואמם עדיף כי הוא למעלה מכולם ואפי' הבן הבכור משועבד אליהם והבן הב' משועבד לאביו ולאמו ולבן הא' בלבד והשלישי מחויב גם לב' והד' מחויב גם לג' ועד"ז הולך סדר המדרגות עד שנמצא כי הקטן שבבנים מחויב לכל הקודמים אליו והדרך השני הוא מובן בדרוש א' שכתבתי בענין הקשר שיש לי עם מורי ז"ל ועם שאר החברים כו' והענין כי כמו שביארנו בענין דרוש בנימין כנז' כי ההוא רוח' קדמאה דשבק בעלה בגוה בביאה ראשונה הם בחי' הגבורות הראשונות הניתנות בה ונעשות בה בחי' רוחא להעלות מ"נ אלו כן הגבו' של זה הבן הבכור מניחין קצת רוחא בגוה דאי' כשנולד לצורך הבנים שיולדו אחריו וכן עד"ז עושה הבן הג' והד' כו' ונמצא כי כמו שהבן השני לוקח חלק מן ההוא רוחא דשביק אביו בגו אמיה כנ"ל ולכן חייב בכבודם ג"כ הוא לוקח חלק מן ההוא רוחא דשבק אחיו הגדול בגו אמיה כנז' וכעד"ז בכל שאר הבנים והנה ב' בחי' אלו נמצאו בזו"ן כמו שית' ולזה רמזו רז"ל בפסוק למען אחי ורעי וכו' כי הקב"ה קרא לישראל אחים והענין הוא כי הנה זו"ן הם הבנים הראשונים שיצאו מזווג או"א וכל שאר נשמות בני אדם התחתונים הנמשכין מזווג או"א כנודע הנה הם נקראים אחים קטנים של זו"נ וז"ס כבד את אביך ואת אמך הם או"א ומלת את ואת אתא לרבויי זו"ן אחינו הגדולים ובזה תבין ענין הק"ש כי שם ביארנו שצריך לכוין להעלות מ"נ במלת אחד לגבי או"א וצריכים אנו להתחבר עם זו"ן להעלות מ"נ והטעם הוא כי הנה זו"ן הם אחינו הגדולים ואין לנו עליה אלא על ידם כי אנו משועבדי' להם לטעם הנ"ל וטעם עליתם למעלה הוא כי זו"ן הניחו שרשם למעלה באימא עילא' כנ"ל ולכן אין שום עלית מ"נ על בנים אחרים הקטנים מהם אם לא ע"י זו"ן שהניחו שרשם שם באימא והבן זה היטב. ודע שאין ההתקשרות הזה אלא עד תחית המתים ואח"כ כל אחד נוטל חלקו ואין יחוס לאב עם הבן ולבן עם האב ועם אמו ועם אחיו הגדול וכל אחד הולך לשרשו אם לא בהיות נשמותיהם כולם משורש אחד כי אז נשארין מחוברין כבראשונה וכבר נת' דרוש זה בשער הגלגולים ועיין שם היטב.